

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3417/2021
12.10.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Драгица Бркић и Александар Веселиновић, адвокати из ..., против туженог „НИС“ АД са седиштем у Новом Саду, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1203/21 од 27.09.2021. године, у седници већа одржаној 12.10.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1203/21 од 27.09.2021. године у преиначујућем делу тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Лозници П1 149/2019 од 22.02.2021. године у делу става првог изреке за период од јуна 2011. године закључно са децембром 2012. године (од алинеје 1 закључно са алинејом 14) са припадајућом каматом од доспелости сваког износа до исплате и у усвајајућем делу одлуке о трошковима поступка садржане у ставу четвртом изреке.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 36.604,27 динара у року од 8 дана од дана пријема пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лозници П1 149/2019 од 22.02.2021. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име мање исплаћене зараде плати за период од јуна 2011. године до закључно са септембром 2013. године, појединачне месечне износе са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, ближе означене тим ставом изреке. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да тужиоцу на досуђене износе из става првог изреке за период од марта 2013. године закључно са септембром 2013. године исплати законску затезну камату за периоде ближе означене у том ставу изреке. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражена исплата мање исплаћене зараде за период од априла 2011. године закључно са октобром 2013. године у појединачним износима са каматом од доспелости сваког месечног износа до

исплате, ближе одређене тим ставом изреке. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 112.515,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате, док је одбијен део захтева преко досуђеног до траженог износа од 344.800,00 динара. Ставом петим изреке, одбијен је захтев туженог да му тужилац плати трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1203/21 од 27.09.2021. године, ставом првим изреке, укинута је пресуда Основног суда у Лозници П1 149/2019 од 22.02.2021 у усвајајућем делу у ставу 1. од алинеје 15 до алинеје 20, у одбијајућем делу у ставу 2. и у ставу 3. од алинеје 8 до алинеје 11. Ставом другим изреке, одбијена је у преосталом делу жалба тужиоца, решење којим је одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка је потврђено. Ставом трећим изреке, преиначена је првостепена пресуда у преосталом усвајајућем делу, тако што је одбијен захтев тужиоца да му тужени исплати на име мање исплаћене зараде износе таксативно наведене у изреци пресуде са каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате, на име трошкова поступка износ од 112.515,00 динара са затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијена је у преосталом делу жалба туженог, решење којим је одбијен захтев туженог за накнаду трошкова поступка је потврђено. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 12.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у делу којим је преиначена првостепена пресуда и одбијен тужбени захтев тужиоца ради исплате новчаног потраживања за период од јуна 2011. године закључно са децембром 2012. године, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду, на основу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиоца дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП и да је основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је био у радном односу код туженог у периоду од 01.06.2006. године до 15.10.2013. године, када му је на основу решења туженог од 11.10.2013 године престао радни однос због престанка потребе за његовим радом, услед организационих промена. На основу акта о сарадњи у области нафтне и гасне привреде, између осталог, Протоколом о куповини акција компаније „НИС“ АД Нови Сад, закључен је 17.06.2008. године Социјални програм за "НИС" АД, између Владе Републике Србије и туженог, репрезентативних синдиката код туженог и репрезентативних синдиката на нивоу Републике Србије. Чланом 9. овог Програма, тужени се обавезао да одмах након преузимања "НИС"-а АД изврши једнократно и трајно повећање зараде запослених у висини од 15% у односу на месец који је претходно преузимању, уз обавезу да тако утврђене зараде убудуће усклађује са индексом трошкова живота, уз реалан раст у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа у периоду важења социјалног програма (17.6.2008. до 31.12.2012. године). Према члану 10. наведеног споразума тужени се обавезао да се

реална вредност зарада запослених које су утврђене чланом 9. не смањује. Преузимање "НИС"-а извршено је 11.2.2009. године. Тужени је свим запосленима, осим менаџера I и II групе, исплатио зараду увећану за 15% за месец април 2009. године, на основу одлуке од 30.4.2009. године, којом је предвиђена наведена исплата утврђена чланом 42. колективног уговора туженог. У даљем периоду тужени је запосленима усклађивао зараду са индексом трошкова живота и реалним растом у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа. У овој парници тужилац потражује разлику између зараде која му је исплаћена и зараде увећане за 15% за тражени период, према члану 9. социјалног програма од 17.6.2008. године. *Висина потраживања утврђена* је на основу налаза вештака економско- финансијске струке на основу кога је тужилац определио постављен тужбени захтев.

На основу тако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је обавезао туженог да тужиоцу исплати разлику зараде за период од јуна 2011. године закључно са децембром 2012. Године, применом члана 9. Социјалног програма од 17.6.2008. године, налазећи да тај акт производи правно дејство општег акта, који је тужени првобитно признао и приступио испуњењу преузетих обавеза. Због тога тужилац основано потражује исплату мање исплаћене зараде чија је висина утврђена на основу налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке.

Другостепени суд је ову одлуку првостепеног суда преиначио и тужбени захтев одбио, јер социјални програм нема правно дејство општег акта који се непосредно примењује и с тим у вези нема дејство на потраживање запослених у вези са радним односом, јер се њиме не уређују права, обавезе и одговорности запослених, већ представља акт пословне политике, којим се утврђује систем мера и активности на обезбеђењу права запослених за чијим радом је престала потреба и друге активности.

По оцени Врховног касационог суда становиште другостепеног суда је засновано на погрешној примени материјалног права.

Социјални програм за НИС АД Нови Сад је закључен на основу Споразума између Владе РС и Владе Руске Федерације о сарадњи у области нафтне и гасне привреде, Протокола о основним условима куповине од стране ОАО Гаспром Њефт акција Компаније нафтне индустрије Србија АД Нови Сад, који чине 51% оснивачког капитала, као и Колективног уговора за НИС АД Нови Сад. Потписници акта су у име Владе Републике Србије - Министарство енергетике РС; у име Друштва за истраживање, производњу, прераду, дистрибуцију и промет нафте и нафтних деривата, истраживања и производње природног гаса „Нафтна индустрија Србије“ АД Нови Сад – председник Управног одбора и генерални директор; репрезентативни синдикати код послодавца и то: Јединствена синдикална организација НИС АД Нови Сад; Јединствена синдикална организација НИС – Нафтагас Нови Сад; репрезентативни синдикати на нивоу РС и гране; Самостални синдикат радника енергетике и петрохемије Србије и Синдикат хемије, неметала, енергетике и рударства – УГС независност.

Социјалним програмом и наведеним актима су уређена права, обавезе и одговорности запослених и послодавца. Ове акте су потписали сви овлашћени представници учесника у њиховом доношењу. На тај начин конституисана је и обавеза

послодавца прописана одредбом члана 9. Социјалног програма, која има непосредно правно дејство према свим запосленима. Стога и предметни Социјални програм, у конкретном случају, сагласно обавезама и правима која се њиме конституишу има правну природу уговора у корист трећих лица.

Из тог разлога, тужилац је овлашћен да по основу закљученог социјалног програма непосредно захтева и оствари сва права која су му њиме призната. У том контексту цењена је и чињеница да је тужени као уговорна страна неспорно прихватио обавезу из социјалног програма. То се потврђује његовим понашањем исказаним у делимичном испуњењу обавезе која му је по том основу конституисана. Зато нема сумње да је тужени свестан преузете обавезе по социјалном програму, предузео и непосредну радњу извршења права установљеног у корист свих запослених, тако што је извршио исплату уговореног износа зараде свим запосленима за период од једног месеца у односу на почетак примене социјалног програма. Стога тужилац, као запослено лице код туженог – послодавца, има непосредно право да захтева испуњење послодавчеве обавезе која је конституисана у корист свих запослених по основу предметног социјалног програма, јер такво право тужиоца је утемељено у одредби члана 149. став 1. Закона о облигационим односима.

Из изнетих разлога, тужилац основано потражује исплату неизмирене разлике у заради за преостали период важења Социјалног програма до 31.12.2012. године. Зато је другостепена пресуда у побијаном делу преиначена и тужиоцу досуђен утужени износ разлике у заради до 31.12.2012. године, са правом и на исплату законске затезне камате почев од доспелости сваког месечног износа до коначне исплате.

Правилном применом одредбе члана 153. и 154. ЗПП, одлучено је о накнади трошкова првостепеног поступка.

На основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Како је тужилац успео у поступку по ревизији, то му на основу члана 165. став 2. у вези чланова 163. став 2, 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП, припадају трошкови ревизијског поступка. Висина накнаде ових трошкова одмерена је према одређеном захтеву и то на име састава ревизије од 18.000,00 динара, према АТ важећој у време предузимања ових парничних радњи. Тужиоцу су признати и трошкови на име судске таксе за ревизију од 7.441,71 динара и ревизијску одлуку од 11.162,56 динара, све према важећој ТТ.

На основу члана 165. став 2. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић